

مکالمه قرآنی
شماره ۱

فَتَجَلَّى لَهُمْ سُبْحَانَهُ فِي كِتَابِهِ
پس خدای سبحان در کتاب خود، خود را بر بندگانش آشکار ساخت
مِنْ غَيْرِ أَنْ يَكُونُوا رَآؤُهُ ﴿فُجِ الْبَلَاغَةُ ۱۴۷﴾
بی آنکه او را ببینند.

سخنی با قرآن

۴۰ پرسش و پاسخ قرآن به آنها

چو رسول آفتابیم به طریق ترجمانی به نهان از او بپرسم به شما جواب گویم
مثنوی مولوی

تهیه کننده: علی رجبی

۱. گفتمش تو کیستی؟

گفتا : قُرْآنَا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿زمر ۲۸﴾

قرآنی است فصیح و خالی از هر گونه کجی و نادرستی شاید پرهیزگاری پیشه کنند.

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ ... ﴿زمر ۲۳﴾

خداوند بهترین سخن را نازل کرده.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿یوسف ۲﴾

ما آنرا قرآن عربی نازل کردیم تا شما درک کنید (و بیندیشید).

۲. گفتمش چگونه کتابی هستی؟

گفتا : هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿آل عمران ۱۳۸﴾

این بیانی است برای عموم مردم؛ و هدایت و اندرزی است برای پرهیزکاران!

... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿مائده ۱۵﴾

از طرف خدا نور و کتاب آشکاری بسوی شما آمد.

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ ... ﴿انعام ۹۲﴾

و این کتابی است که آنرا نازل کردیم، کتابی است پر برکت.

۳. گفتمش از جانب که آمده ای؟

گفتا : وَإِنَّكَ لَتُلَقَّى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ﴿نمل ۶﴾

و بطور مسلم این قرآن از سوی حکیم و دانائی بر تو القا می شود.

وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿شعرا ۱۹۲﴾ و این (قرآن) از سوی پروردگار جهانیان نازل شده است.

تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿فصلت ۲﴾ این کتابی است که از سوی خداوند رحمن و رحیم نازل شده است.

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿جاثیه ۲﴾ این کتاب از سوی خداوند عزیز و حکیم نازل شده است.

۴. گفتمش برای چه نازل شده ای؟

گفتا : يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿يُونُس ٥٧﴾

ای مردم! اندرزی از سوی پروردگارتان برای شما آمده، و درمان آنچه در سینه هاست، و هدایت و رحمت برای مؤمنان.

كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿ص ٢٩﴾

این کتابی است پر برکت که بر تو نازل کرده ایم تا در آیات آن تدبر کنند و صاحبان مغز (و اندیشه) متذکر شوند.

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿اسرا ٩﴾

این قرآن به راهی هدایت می کند که مستقیم ترین راههاست، و به مؤمنانی که عمل صالح انجام می دهند بشارت می دهد که برای آنها پاداش بزرگی است.

۵. گفتمش به وسیله چه کسی نازل شده ای؟

گفتا : نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿شعرا ۱۹۳﴾ روح الامین آنرا نازل کرده است

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿تکویر ۱۹﴾ که این (قرآن) کلام فرستاده بزرگواری است (جبرئیل امین).

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿تکویر ۲۰﴾ که صاحب قدرت است و نزد (خداوند) صاحب عرش مقام والا دارد.

مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ ﴿تکویر ۲۱﴾ فرمانروا و امین است.

بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ﴿عبس ۱۵﴾ به دست سفیرانی است، (۱۵)

كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿عبس ۱۶﴾ والامقام و فرمانبردار و نیکوکار.

۶. گفتمش بر چه کسی نازل شده ای؟

گفتا : تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾ **فرقان**

زوال ناپذیر است و پر برکت است کسی که قرآن را بر بنده اش نازل کرد تا جهانیان را انداز کند (و از عذاب و کیفر الهی بترساند).

عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ **شعرا** ﴿١٩٤﴾ بر قلب (پاک) تو، تا (مردم را) انداز کنی.

كَذَلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ **شوري**

اینگونه خداوند عزیز و حکیم به تو و پیامبرانی که قبل از تو بودند وحی می کند

۷. گفتمش وظیفه ما در برابر رسول خدا (ص) چیست؟

گفتا : ... وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا ﴿حشر ۷﴾

آنچه را رسول خدا برای شما آورده بگیرید و اجرا کنید، و آنچه را از آن نهی کرده خودداری ننمائید

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿آل عمران ۳۲﴾

بگو: از خدا و فرستاده (او)، اطاعت کنید! و اگر سرپیچی کنید، خداوند کافران را دوست نمیدارد.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿انفال ۲۰﴾

ای کسانی که ایمان آورده اید اطاعت خدا و پیامبرش را کنید و سرپیچی ننمائید در حالی که سخنان او را می شنوید.

۸. گفتمش بهترین الگو کیست؟

گفتا : لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ
وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿احزاب ۲۱﴾

برای شما در زندگی رسول خدا سرمشق نیکوئی بود، برای آنها که امید به رحمت خدا و روز رستاخیز دارند، و خدا را بسیار یاد می کنند.

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ ... ﴿ممتحنه ۴﴾

برای شما تاسی نیکی در زندگی ابراهیم و کسانی که با او بودند وجود داشت.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ ... ﴿ممتحنه ۶﴾

برای شما در برنامه زندگی آنها اسوه حسنه ای بود برای کسانی که امید به خدا و روز قیامت دارند.

۹. گفتمش مخاطب تو چه کسی است؟

گفتا : هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ
این [قرآن] پیامی برای [همه] مردم است،

وَلِيُنذِرُوا بِهِ
برای آنکه به وسیله آن هشدار داده شوند

وَلِيَعْلَمُوا أَنَّ مَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ
و [با تدبّر در آیاتش] بدانند که او معبودی یگانه و یکتاست

وَلِيَذْكُرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿ابراهيم ۵۲﴾
و تا خردمندان، متذکّر [حقایق و معارف الهیه] شوند.

۱۰. گفتمش به چه کسانی فرود آمده ای؟

گفتا : وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ و کسانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند

وَأَمِنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ

به آنچه بر محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) نازل شده، و همه حق است و از سوی پروردگار، نیز ایمان آوردند

كَفَرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ خداوند گناهانشان را می بخشد

وَأَصْلَحَ بِأَلْحَمَّ ﴿مُحَمَّدٌ ۲﴾ و کارشان را اصلاح می کند.

۱۱. گفتمش در چه زمانی نازل شده ای؟

گفتا : إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿قدر ۱﴾

ما آن (قرآن) را در شب قدر نازل کردیم.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ ﴿دخان ۳﴾

که ما آنرا در شبی پربرکت نازل کردیم، ما همواره انداز کننده بوده ایم. (دخان ۳)

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ ... ﴿بقره ۱۸۵﴾

(آن چند روز معدود) ماه رمضان است که قرآن برای راهنمایی مردم در آن نازل شده،

۱۲. گفتمش کیفیت نزول تو چگونه بود؟

گفتا : وَقُرْآنَا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ﴿اسرا ۱۰۶﴾

ما قرآنی بر تو نازل کردیم که به صورت آیات جدا از هم می‌باشد، تا آن را تدریجا و با آرامش بر مردم بخوانی (و جذب دلها شود) و بطور قطع این قرآنرا ما نازل کردیم.

فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ
وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴿طه ۱۱۴﴾

پس بلند مرتبه است خداوندی که سلطان حق است، و نسبت به قرآن عجله مکن پیش از آن که وحی آن بر تو تمام شود، و بگو پروردگارا علم مرا افزون کن!

۱۳. گفتمش آیا خطر تحریف (افزودن و کاستن قرآن و تبدیل کلمات آن) تو را تهدید می کند؟

گفتا : إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ
همانا ما قرآن را نازل کردیم

و إِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿حجر ۹﴾
و یقیناً ما نگهبان آن [از تحریف و زوال] هستیم.

۱۴. گفتمش از عظمت خدا برایم بگو؟

گفتا :

هُوَ الْأَوَّلُ اوست آغاز

وَالْآخِرُ و انجام

وَالظَّاهِرُ و پیدا

وَالْبَاطِنُ و پنهان ،

وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿حَدِيد ۳﴾ و او به هر چیزی آگاه است.

۱۵. گفتمش آیا خدا هم می خوابد؟

گفتا : اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

هیچ معبودی نیست جز خداوند یگانه زنده، که قائم به ذات خویش است و موجودات دیگر، قائم به او هستند

لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ هیچگاه خواب سبک

وَلَا نَوْمٌ ... ﴿بقره ۲۵۵﴾ و سنگینی او را فرا نمی گیرد.

۱۶. گفتمش آیا خدا دیده می شود؟

گفتا: لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ چشمها او را درک نمی کند

وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ ولی او همه چشمها را درک می کند

وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿انعام ۱۰۳﴾

و او بخشنده (انواع نعمتها و با خبر از ریزه کاریها) و آگاه (از همه چیز) است.

۱۷. گفتمش آیا خدا کار می کند؟

گفتا : فَعَالٌ لِّمَا يُرِيدُ ﴿بُرُوجُ ۱۶﴾

و آنچه را می خواهد انجام می دهد.

۱۸. گفتمش آیا خدا مثل و مانندی دارد؟

گفتا : ... لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ... ﴿شوری ۱۱﴾

همانند او چیزی نیست.

۱۹. گفتمش خدا را برایم معرفی کن؟

گفتا :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
به نام خدای مهر گستر پیوسته مهرورز

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿۱﴾
بگو: خداوند یکتا و یگانه است.

اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿۲﴾
خداوندی است که همه نیازمندان قصد او می کنند

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿۳﴾
نژاد و زاده نشد.

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿۴﴾
و برای او هرگز شبیه و مانندی نبوده است.

۲۰. گفتمش خدا کجاست؟

گفتا: وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
﴿بقره ۱۱۵﴾

مشرق و مغرب از آن خدا است و به هر سو رو کنید، خدا آنجا است، خداوند بی نیاز و دانا است.

... وَ هُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿حَدید ۴﴾

و او با شماست هر جا که باشید و خداوند نسبت به آنچه انجام می دهید بیناست.

۲۱. گفتمش چگونه خدا را اثبات کنم؟

گفتا : فَأَنْظُرْ إِلَى آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ به آثار رحمت الهی بنگر

كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا که چگونه زمین را بعد از مردنش زنده می کند

إِنَّ ذَلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتَى آن کس (که زمین مرده را زنده کرد) زنده کننده مردگان در قیامت است

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۵۰﴾ روم و او بر همه چیز تواناست.

۲۲. گفتمش چطور با او سخن بگویم؟

گفتا : إِنِّي أَنَا اللَّهُ
من الله هستم

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
معبودی جز من نیست

فَاعْبُدْنِي
مرا پرستش کن

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿طه ۱۴﴾ و نماز را برای یاد من به پادار

۲۳. گفتمش و ديگر؟

گفتا : ... وَ رَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلاً ﴿مزمل ۴﴾ و قرآن را با دقت و تأمل بخوان

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿بقره ۱۸۶﴾

هنگامي که بندگانم از تو درباره من پرسند، [بگو:] يقيناً من نزديكم، دعای دعا کننده را زمانی که مرا بخواند اجابت می کنم؛ پس باید دعوتم را بپذیرند و به من ایمان آورند، تا راه یابند

۲۴. گفتمش نتیجه این ذکر و کتاب چیست؟

گفتا : كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ... ﴿ابراهیم ۱﴾

این کتابی است که بر تو نازل کردیم تا مردم را از تاریکی های (شرک و ظلم و طغیان) به سوی روشنائی (ایمان و عدل و صلح) درآوری

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿رعد ۲۸﴾

آنها کسانی هستند که ایمان آورده اند و دلهایشان به یاد خدا مطمئن (و آرام) است، آگاه باشید با یاد خدا دلهای آرامش می یابد!

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ ... ﴿یس ۱۱﴾

تو تنها کسی را انذار میکنی که از این یادآوری الهی پیروی کند، و از خداوند رحمان در پنهان بترسد

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ ... ﴿بقره ۱۵۲﴾ پس به یاد من باشید تا به یاد شما باشم

۲۵. گفتمش عاقبت و برکت این ذکر چیست؟

گفتا : يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾ تو ای روح آرام یافته!

ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ﴿٢٨﴾ به سوی پروردگارت بازگرد در حالی هم تو از او خشنودی و هم او از تو خشنود است

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٢٩﴾ و در سلک بندگانم داخل شو

وَادْخُلِي جَنَّتِي ﴿فجر ۳۰﴾ و در بهشتم ورود کن.

۲۶. گفتمش فلسفه و هدف از یاد او چیست؟

گفتا : إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿انفال ۲﴾

مؤمنان تنها کسانی هستند که هر وقت نام خدا برده شود دل‌هایشان ترسان می‌گردد، و هنگامی که آیات او بر آنها خوانده می‌شود ایمانشان افزون می‌گردد و تنها بر پروردگارشان توکل دارند.

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿زمر ۲۳﴾

خداوند بهترین سخن را نازل کرده، کتابی که آیاتش (از نظر لطف و زیبایی و عمق محتوا) همانند یکدیگر است، آیاتی مکرر دارد (تکراری شوق‌انگیز) که از شنیدن آیاتش لرزه بر اندام کسانی که از پروردگارشان خاشعند می‌افتد سپس برون و درونشان نرم و متوجه ذکر خدا می‌شود، این هدایت الهی است که هر کس را بخواهد با آن راهنمایی می‌کند، و هر کس را خداوند گمراه سازد راهنمایی برای او نخواهد بود!

۲۷. گفتمش نتیجه دوری از یاد او چیست؟

گفتا : ... وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿جَن ۱۷﴾

و هر کس از ذکر پروردگارش روی گردان شود او را به عذاب شدید و روز افزونی گرفتار می سازد.

وَمَنْ يَعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِصْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿زَخْرَف ۳۶﴾

هر کس از یاد خدا رویگردان شود شیطانی را به سراغ او می فرستیم و همواره قرین او باشد.

وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى ﴿طه ۱۲۴﴾

و هر کس از یاد من رویگردان شود زندگی تنگ (و سختی) خواهد داشت، و روز قیامت او را نابینا محسور میکنیم.

۲۸. گفتمش دشمن اصلی من کیست؟

گفتا : إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿يوسف ۵﴾ چرا که شیطان دشمن آشکار انسان است!

... إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ ﴿قصص ۱۵﴾ چرا که او دشمنی گمراه کننده و آشکار است

وَلَا يَصُدُّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿زخرف ۶۲﴾

و شیطان شما را (از راه خدا) باز ندارد که او دشمن آشکار شما است.

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿فاطر ۶﴾

مسلمان شیطان دشمن شماست، او را دشمن خود بدانید، او فقط حزبش را به این دعوت میکند که اهل آتش سوزان (جهنم) باشند!

۲۹. گفتمش در برابر وسوسه های او چه باید کرد؟

گفتا : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ به نام خدای مهر گستر پیوسته مهرورز

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿۱﴾ بگو پناه می برم به پروردگار مردم

مَلِكِ النَّاسِ ﴿۲﴾ به مالک و حاکم مردم

إِلَهِ النَّاسِ ﴿۳﴾ به خدا و معبود مردم

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿۴﴾ از شر وسواس خناس

الَّذِي يُوسَّوْسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿۵﴾ که در سینه های انسانها وسوسه می کند

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿ناس ۶﴾ خواه از جن باشد یا از انسان!

وَأِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿اعراف ۲۰۰﴾

و هر گاه وسوسه های از شیطان به تو رسد به خدا پناه بر، که او شنونده و دانا است

۳۰. گفتمش دشمن درونی و پنهانی من کیست؟

گفتا : وَمَا أُبْرِئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿يوسف ۵۳﴾

من هرگز نفس خویش را تبرئه نمی‌کنم که نفس (سرکش)، بسیار به بدیها امر می‌کند مگر آنچه را پروردگارم رحم کند، پروردگارم غفور و رحیم است.

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ﴿محمد ۲۵﴾

کسانی که بعد از روشن شدن حق پشت کردند شیطان اعمال زشتشان را در نظرشان زینت داده، و آنها را با آرزوهای طولانی فریفته است.

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿طه ۹۶﴾

گفت: من چیزی دیدم که آنها ندیدند، من قسمتی از آثار رسول (و فرستاده خدا) را گرفتم، سپس آنرا افکندم، و این چنین نفس من مطلب را در نظرم جلوه داد!

۳۱. گفتمش با این دشمن چگونه برخورد کنم؟

گفتا : قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ﴿شمس ۹﴾

که هر کس نفس خود را تزکیه کرده، رستگار شده.

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ﴿اعلیٰ ۱۴﴾

مسلم رستگار می شود کسی که خود را تزکیه کند.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿مؤمنون ۱﴾

مؤمنان رستگار شدند.

۳۲. گفتمش هدف از خلقت چیست؟

۳۲-۱ عبادت

گفتا : وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿ذاریات ۵۶﴾

من جن و انس را نیافریدم جز برای اینکه عبادتم کنند (و از این طریق تکامل یابند و به من نزدیک شوند)

۳۲-۲ امتحان

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْغَفُورُ ﴿ملک ۲﴾

همان کسی که مرگ و حیات را آفرید تا شما را بیازماید که کدامیک بهتر عمل می کنید و او شکست ناپذیر و بخشنده است.

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ... لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا... ﴿هود ۷﴾

او کسی است که آسمانها و زمین را ...، (بخاطر این آفرید) تا شما را آزمایش کند تا کدامیک عملتان بهتر است ...

۳۲-۳ خلافت

گفتا : وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً

هنگامی که پروردگار تو به فرشتگان گفت: من در روی زمین جانشین و حاکمی قرار خواهم داد.

قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ

فرشتگان گفتند پروردگارا آیا کسی را در زمین قرار میدهی که فساد و خونریزی کند؟

وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ

ما تسبیح و حمد تو را به جا می آوریم،

قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿بقره ۳۰﴾

پروردگار فرمود: من حقایقی را می دانم که شما نمی دانید.

۳۳. گفتمش هدف از عبادت چیست؟

گفتا : **وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿حجر ۹۹﴾**

و پروردگارت را عبادت کن تا یقین (مرگ) فرا رسد.

۳۴. گفتمش چرا باید خدا را عبادت کنیم؟

گفتا : يَا أَيُّهَا النَّاسُ هان ای مردم !

اعْبُدُوا رَبَّكُمْ پروردگار خود را پرستش کنید

الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ آن کس که شما و پیشینیان را آفرید

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿بقره ۲۱﴾ تا پرهیزکار شوید.

۳۵. گفتمش اگر تقوا پیشه کردم، چه ثمراتی خواهد داشت؟

گفتا : يَا بَنِي آدَمَ إِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي فَمَنْ اتَّقَى وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿اعراف ۳۵﴾

ای فرزندان آدم! اگر رسولانی از خود شما به سراغتان بیایند که آیات مرا برای شما بازگو کنند (از آنها پیروی کنید) زیرا آنها که پرهیزگاری پیشه کنند و عمل صالح انجام دهند (و در اصلاح خویش و دیگران بکوشند) نه ترسی بر آنها هست و نه غمناک می شوند.

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿اعراف ۹۶﴾

و اگر مردمی که در شهرها و آبادیها زندگی دارند ایمان بیاورند و تقوی پیشه کنند برکات آسمان و زمین را بر آنها می گشایم ولی (آنها حقایق را) تکذیب کردند ما هم آنانرا به کیفر اعمالشان مجازات کردیم.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا

ای مردم! ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم، و تیره ها و قبیله ها قرار دادیم، تا یکدیگر را بشناسید،

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿حجرات ۱۳﴾

ولی گرامیترین شما نزد خداوند باتقواترین شماست، خداوند دانا و خبیر است. (۱۳)

... وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿بقره ۱۹۴﴾

و از خدا به پرهیزید و بدانید خدا با پرهیزکاران است!

... إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿توبه ۷۴﴾

... که خداوند پرهیزکاران را دوست دارد.

۳۶. گفتمش عاقبت متقین چه می شود؟

گفتا : تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ﴿مَرِيَمَ ۶۳﴾

این همان بهشتی است که ما به ارث به بندگان پرهیزگار می‌دهیم.

وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿بَقَرَه ۱۰۳﴾

و اگر آنها ایمان می‌آوردند و پرهیزکاری پیشه می‌کردند پاداشی که نزد خداوند بود برای آنان بهتر بود، اگر آگاهی داشتند.

الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿۶۷﴾ دوستان در آن روز دشمن یکدیگرند مگر پرهیزگاران.

يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿۶۸﴾ ای بندگان من! امروز نه ترسی بر شماست و نه اندوهگین می‌شوید.

الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿زَخْرَف ۶۹﴾ آنها که به آیات ما ایمان آوردند و تسلیم بودند.

وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ
لِلْمُتَّقِينَ ﴿آل عمران ۱۳۳﴾

شتاب کنید برای رسیدن به آمرزش پروردگارتان؛ و بهشتی که وسعت آن، آسمانها و زمین است؛ و برای پرهیزگاران آماده شده است.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿۵۱﴾ پرهیزکاران در جایگاه امن و امانی هستند.

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿دخان ۵۲﴾ در میان باغها و چشمه ها.

يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا ﴿مریم ۸۵﴾

در آن روز که پرهیزگاران را به سوی خداوند رحمان (و پاداشهای او) راهنمایی میکنیم.

۳۷. گفتمش روزی متقین در بهشت چیست؟

گفتا : مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ﴿مُحَمَّدٌ ١٥﴾

توصیف بهشتی که به پرهیزگاران وعده داده شده چنین است که در آن نهرهایی از آب صاف و خالص است که بدبو نشده. و نهرهایی از شیر که طعم آن دگرگون نگشته، و نهرهایی از شراب (طهور) که مایه لذت نوشندگان است، و نهرهایی از عسل مصفی، و برای آنها در آن از تمام انواع میوه ها وجود دارد (و از همه بالاتر) آمرزشی است از سوی پروردگارشان، آیا چنین کسانی همانند کسانی هستند که همیشه در آتش دوزخند و از آب جوشان نوشانده می شوند که امعاء آنها را از هم متلاشی می کند؟!

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿نَبَأٌ ٣١﴾ برای پرهیزگاران مسلمان پیروزی بزرگی است.

۳۸. گفتمش فایده ی این تقوا چیست؟

گفتا : ... وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾

و هر کس تقوای الهی پیشه کند خداوند راه نجاتی برای او فراهم می کند.

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ... ﴿٣﴾

و او را از جائی که گمان ندارد روزی می دهد، و هر کس بر خداوند توکل کند کفایت امرش را می کند،

... وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿٤﴾

... و هر کس تقوای الهی پیشه کند خداوند کار را بر او آسان می سازد.

... وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿٥﴾ طلاق

... و هر کس تقوای الهی پیشه کند خداوند گناهان او را می بخشد، و پاداش او را بزرگ می دارد.

۳۹. گفتمش می خواهم بدانم به کجا رهسپارم؟

گفتا : يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ ﴿انشقاق ۶﴾

ای انسان! تو با تلاش و رنج به سوی پروردگارت می روی و او را ملاقات خواهی کرد.

... إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿بقره ۱۵۶﴾

... ما از آن خدا هستیم و به سوی او باز می گردیم!

۴۰. گفتمش آیا در این سفر احتیاج به توشه ای نیز دارم؟

گفتا : ... وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى

... و زاد و توشه تهیه کنید، که بهترین زاد و توشه، پرهیزکاری است!

وَاتَّقُوا يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ ﴿بقره ۱۹۷﴾

و از من پرهیزید ای خردمندان!

ادامه ی این مكالمة با شما

پرسش از چپستی، چرایی، چگونگی ذکر (بیدارکردن) و پاسخ از قرآن

به همین علت هر دو «**ذِکْرَى لِلْعَالَمِیْنَ**» (تکویر/۲۷، ص/۸۷، قلم/۵۲، انبیاء/۱۰۷) و «**تَذِکْرَةً**» (طه/۳، مزمل/۱۹، مدثر/۵۴، انسان/۲۹) معرفی شدند.

ذکر و **یاد** مستمر الهی با همه اقسام و مراتبش (زبانی، قلبی و عملی) اثر عمیقی در زدودن تاریکی‌های رذایل اخلاقی از درون جان انسان دارد و او را تدریجاً به فضایل اخلاقی آراسته و نورانی می‌کند. (احزاب/۴۱ تا ۴۳) در مقابل چنانکه اگر فرد از **یاد** الهی غافل باشد، همنشین او شیطان و تاریکی خواهد بود. (زخرف/۳۶) بنابراین چراغ پُر فروغ الهی در خانه و دل کسانی می‌درخشد که امور دنیا آنها را از **یاد** خدا هرگز غافل نمی‌سازد. (نور/۳۶ و ۳۷)

• بنا بر گفته راغب **ذکر** دو معنی دارد: حضور چیزی در ذهن (**یادآوری**) مانند: «**اذکر ربّک إذا نسیت**» (کهف/۲۴)، و حفظ و نگهداری معارف حق در درون جان. «**وَ احْفَظُوا اَیْمَانَكُمْ**» (مائده/۸۹) این واژه با بیش از ۲۹۰ مرتبه تکرار از واژگان پُرکاربرد قرآن است؛ و پُر تکرار بودن این ریشه نشان می‌دهد که نقش قرآن فقط اطلاع‌رسانی نیست، بلکه بیدارکردن، توجه دادن و به هوش آوردن انسان غافل است.

خداوند قرآن را سراپا ذکر می‌نامد (ص/۱، حجر/۹) و **آوردنده آن را هم ذکر می‌گوید** (طلاق/۱۰ و ۱۱) چرا که پیامبر و وحی آسمانی هر دو **ذکر** و زداینده ظلمت‌های غفلت از جان و وجود آدمیان می‌باشند؛

